

„Као што је сладак мед, тако ћеш слатка и ти у мојим очима бити, до краја живота. Као шећер ће заувјек слатка бити твоја љубав, као што људи без шећера, без соли, живјети не могу, тако ни та особа неће више моћи живјети без тебе и твоје љубави“.

Румунска гаталица

Неке тамо осамдесете одлучили смо да новогодишње празнике проведемо у Румунији. Нову смо дочекали урнебесно у симпатичном ресторану грађеном у француском стилу. Ујутро смо се откотрљали низ букурештанску калдрму у правцу стана који смо исте вечери морали изненада да напустимо, јер је неки комшија од доушника јавио полицији да му странци вршљају по хаустору. Нашли смо се на улици. Пријатељи из студентског дома отишли су за празнике кућама, а хотел је странцима у цијену ноћења урачунавао и душевне боли изазване жељезном завјесом, па нам није преостало ништа друго него да одемо на жељезничку станицу. Дошли смо на идеју да се укрцамо у неки воз који је ишао што даље да би се добро наспавали. Купили смо карту до Клужа, јер се тамо стизало негдје око доручка.

Некадашњи Херманштат, касније Сибињ, био је престоница бивше Краљевске земље у којем је, да ли због великог броја трансилванских Нијемаца, била смјештена централа Секјуритате, тајне полиције која се, на крају, ипак, показала аматерском у односу на неке друге тајне службе.

Гледајући кроз прозор, не баш тако брзог као што му име каже Рапида, Трансилванија и не дјелује тајанствено и сабласно као што нам је Полански наговјестио у свом „Балу вампира“. Холивудски приказ старог Ердеља као забаченог и стравичног мјеста гдје све врви од дракула и вампира стварно се није могао схватити озбиљно. Ипак сам, за сваки случај, после контроле карата пертлом везао врата од купеа. Хтјели смо да спавамо, а около су се мотали сумњиви типови. Да ли је од њих неко био џепарош, вампир или поноћни гњаватор, којих у сваком возу има, било нам је свеједно, али смо се, што је природно, заштитили како не би постали жртве њихових ноћних авантура и несташлука.

Пише: Раденко Тошић
понедељак, 17 јануар 2011 17:37

Упркос умору тек сам заспао када смо прошли Брашов, рударски град смјештен у масиву јужних Карпата, који су почетком злокобног 13. вијека основали Саси и који је чувен по највећој готској цркви између Цариграда и Беча, протестантској Црној цркви, и по најмањој улици у Европи, која је широка свега 130 центиметара. Чувен је и по великим демонстрацијама које су рушиле Елену и Чаушескуа, па се за Брашов и његову околину може рећи да су били мјесто почетка краја два страховладара. У једном од двораца недалеко од главног града Трансилваније проводио је, заточен, своје последње дане окрутни Влад Цепеш прије него што ће га пребацити да робија у Будиму, да би након повратка са робије у Букурешт убијен, а његова одсјечена глава завршила код султана у Цариграду. Можда је тај дворac био баш онај што ме је задивио својим изгледом и који је сјајио као бисер у леденој трансилванској ноћи. После тога сам заспао, а пробудио се када смо стигли у Клуж, највећи град Трансилваније, којем је 1974. године, да ли из страха због онога што се десило Србији или просто идеолошких разлога, историјски свјестан Николае додао римско име Напока, да би нагласио континуитет дачко-румунске културе. Клуж је био покривен снијегом, од гласова само се чуо мађарски што је било необично с обзиром на то да се некада већинско мађарско становништво још у то вријеме смањило на неких 20 одсто. Дошли смо до закључка да постоје два разлога за такво стање. Или је мађарска мањина вреднија од румунске већине, па рано устаје, или су веће причалице.

У повратку за Букурешт навратили смо у Сибију да честитамо Нову годину друштву које смо прошлог љета упознали у Констанци. Некадашњи Херманштат, касније Сибињ, био је престоница бивше Краљевске земље у којем је, да ли због великог броја трансилванских Нијемаца, била смјештена централа Секјуритате, тајне полиције која се, на крају, ипак, показала аматерском у односу на неке друге тајне службе.

Постоји мишљење да су разновразни злодуси, виле, вјештице и вилењаци нашли уточиште у Трансилванији након што их је научна револуција прогнала из других дијелова Европе. Прођосмо је уздуж и попречио, али не сретосмо ниједно такво биће. О нечастивом да и не говорим. „Нецуратула“ је румунска реч за натприродно биће коју је неко погрешно чуо, па је дотични крвопија прекрштен у носферату. Словенска митологија и празновјерја трансилванских сељака навеле су романтичарског писца Брам Стокера да напише роман *Дракула* у којем се говори о крвожедном грофу који у забаченом дворцу у

Румунска разгледница или гроф Дракула у ходницима Брисела

Пише: Раденко Тошић
понедељак, 17 јануар 2011 17:37

карпатским брдима дању спава у ковчегу, а ноћу пије крв јадницима којих се дочепа. Онај кога дракула угризе постаје и сам дракула, па тако овај Стокеров роман, који је био хит-роман романтичарске епохе, представља и својеврсну метафору о ширењу зла.

Постоји мишљење да су разноврсни злодуси, виле, вјештице и вилењаци нашли уточиште у Трансилванији након што их је научна револуција прогнала из других дијелова Европе.

Главна Стокерова инспирација за лик Дракуле био је поменути влашки војвода Влад Цепеш чувен по окрутним мучењима, иако није био једини мучитељ у то вријеме, а његова се мучења претерано не издвајају из уобичајне окрутности средњег вијека. Данашњи Румуни сматрају да је Влад био само строг владар и да није имао никакве сличности са вампиром из филмова и литературе за којег кажу да је производ западне културе. Они одбацују сваку помисао да је Румунија земља вампира и да најпознатији вампир носи име једног од румунских националних хероја. Неки од њих сматрају да је за све крива мађарска завјера против Влада Цепеша и путописи британских званичника који су посјетили Трансилванију и с презиром је прогласили варварском земљом пуном празновјерја. Изгледа да Британци никако нису могли опростити Владу драконске казне, а најстроже су биле оне за издају земље.

Било како било, Влад је Цепеш завршио у холивудској лабораторији, а кога се Холивуд дохвати тога ни рођена мати не може препознати. Не може се рећи да Румуни од тога нису имали користи. Захваљујући грофу Дракули Румунија је постала једна од најинтересантнијих туристичких дестинација у овом дијелу Европе. Треба рећи и то да је њемачки и амерички капитал у сарадњи и уз благослов румунског Министарства туризма започео амбициозан пројекат „ Дракулаленд“.

Сем Холивуда, митом о Владу Цепешу су се увелико користили и румунски политичари,

Пише: Раденко Тошић
понедељак, 17 јануар 2011 17:37

како бивши Чаушеску, тако и ови садашњи. Седамдесетих година прошлог вијека средњовјековни кнез је слављен у школским уџбеницима, подизали су му се споменици, а почела је и обнова његовог дворца на ријеци Арђеш. Румунски предсједник Трајан Басеску у својој је кампањи 2004. године изјавио да му је Влад омиљени владар и позвао корумпиране политичаре на пробадање глоговим коцем.

Сем Холивуда, митом о Владу Цепешу су се увелико користили и румунски политичари, како бивши Чаушеску, тако и ови садашњи. Седамдесетих година прошлог вијека средњовјековни кнез је слављен у школским уџбеницима, подизали су му се споменици, а почела је и обнова његовог дворца на ријеци Арђеш. Румунски предсједник Трајан Басеску у својој је кампањи 2004. године изјавио да му је Влад омиљени владар и позвао корумпиране политичаре на пробадање глоговим коцем.

Да се Басеску користио магијом и зато поново добио изборе тврди Мирчеа Геоана, који је изгубио предсједничку трку 2009. године због лошег наступа током кључне дебате за шта његов изборни штаб оптужује чини које су на Геоана бачене из табора противника. Тај дан су Басеску и његови људи били обучени у пурпурну одјећу зато што се вјерује да та боја даје моћ и чува од зла. Да ли због таквих и сличних поступака и ставова, неспојивих са европском, каквом-таквом, демократском традицијом, Румунија није примљена у „шенгенски простор“, или је у питању нешто друго, али је засигурно да су румунски политичари, поучени историјским искуством, добро искористили склоност Румуна ка ауторитаризму и патернализму због чега су и Влада Цепеша присвајали као најрођенијег.

Прича о празновјерју Румуна и карпатским митовима, чији су саставни дио вјештице, гатаре и пророци, у вртлозима демократије добила је епилог ових дана. За разлику од демократских власти, које су после преузимања власти у Србији протерале врачаре и гатање из јавног живота због чега су гатаре, да би се осветиле демократама, направиле бајалицу како би се поново успоставили тоталитаризам и диктатура, а у чему су изгледа у потпуности успјеле, Румунија је, најновијим измјенама закона о раду, озваничила врачање као занимање. Признала је вјештичарење као професију, легализовала и институционализовала гатаре и компанију.

Наравно да ово увођење пророка и гатара у демократију подразумјева и плаћање пореза за обављање дјелатности за које се предпоставља да су врло уносне и да представљају праву малу индустрију у Румунији. Прошлогодишње смањење плата буџетских корисника за цијелих 25 одсто, кресање социјалних издатака и повећање

Пише: Раденко Тошић
понедељак, 17 јануар 2011 17:37

ПДВ-а са 19 на 24 одсто нису били довољни, па се влада одлучила да наметне порезе вјештицама и гатарама како би напунила празну државну касу.

То што морају да плаћају порезе и да дају признанице и фискалне рачуне није се свидјело вјештицама и гатарама због чега су одлучиле да баце тешке чини на предсједника и владу. Пријети се бибером и квасцом, смјесом од мачјег измета и мртвог пса којом ће да се створи хаос у влади.

Краљица вјештица Брацара из своје виле крај језера Могосаија поручује да ће се обрачунати са предсједником Басескуом ако се покаже да овај има нешто лично против ње. Плаћаће порез, али само под условом да заузврат од државе добије пензију. За разлику од ње вјештица Михаела сматра да је нови закон добар, јер су на тај начин признате вјештине којима располаже, па ће моћи да отвори радњу.

Остаје да се види да ли ће због наметања пореза гатарама влада претрпјети штету. Прије неколико дана, док је за говорницом премијер земље образлагао оштре мјере штедње због економске кризе у којој се нашла држава, у салу је са балкона скочио и тешко се повриједио човјек, запослен на јавном ТВ сервису на чијој је кошуљи писало „Ви сте убили нашу будућност, продали сте нас“. Можда и није било паметно изазивати врачаре и качити се са њима ?